

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyň: **a) E. P., b) M. P.**, obě zastoupené Mgr. Michalem Zahnášem, advokátem se sídlem Tř. Svobody 2, Olomouc, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, o žalobě označené „o opakovanou dávku sociální péče + příspěvek na živobytí“, o kasační stížnosti žalobkyň proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 3. 2008, č.j. 38 Cad 16/2007 - 26,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 3. 2008, č.j. 38 Cad 16/2007 - 26, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým bylo odmítnuto řízení o jejich žalobě proti rozhodnutím krajským soudem označeného Městského úřadu Litovel (dále také „správní orgán I. stupně“) ve věci opakované dávky sociální péče a příspěvku na živobytí. V žalobě ze dne 16. 7. 2007 žalobkyně uvedly, že žádají o zrušení rozhodnutí Městského úřadu Litovel ze dne 5. 4. 2007, č.j. SOC 1186/2006 H/18 a rozhodnutí Městského úřadu Litovel ze dne 5. 4. 2007 č.j. 5164/2007/LTO, včetně všech rozhodnutí obsahově navazujících, neboť je považují za diskriminující, když dle jejich tvrzení je „*jako rodinu uvádějí do hmotné nouze a berou jim právo na zaměstnání*“. Zároveň v tomto podání žalobkyně požádaly o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení právního zástupce. Jmenovitě požádaly o ustanovení advokáta Mgr. Michala Zahnáše, jenž má být s jejich situací již seznámen. V dalším podání ze dne 8. 10. 2008 žalobkyně opětovně požádaly o ustanovení obhájce

k ochraně jejich práv a zájmů. Svoji žádost odůvodnily potřebou odstranit vady podání, tak aby jejich podání nebylo zmatečné v důsledku jejich neznalosti zákona a obsahovalo další náležitosti potřebné pro další jednání a rozhodnutí. Obdobnou žádost o ustanovení zástupce pro řízení o podané žalobě obě žalobkyně podaly znovu dne 17. 10. 2007. V rámci výsledku provedeného krajským soudem dne 18. 10. 2007 žalobkyně b) upřesnila, že podáním ze dne 16. 7. 2007 nesprávně označila jako žalovaného Městský úřad Litovel s tím, že byla vydána odvolací rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 21. 5. 2007, sp. zn. KUOK/45514/2007/OSV-SP/7178 ve věci odnětí dávky péče v mimořádných případech žalobkyně b) a rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 24. 5. 2007 ve věci příspěvku na živobytí žalobkyně a).

Usnesením ze dne 17. 12. 2007 Krajský soud v Ostravě ustanovil oběma žalobkyním zástupce advokáta Mgr. Michala Zahnáše a současně je vyzval, aby ve lhůtě 15-ti dnů ode dne doručení tohoto usnesení doplnily prostřednictvím svého ustanoveného zástupce podání ze dne 16. 7. 2007 o základní náležitosti nutné pro podání řádné žaloby proti rozhodnutí správního orgánu jako jsou údaje, kterému soudu je podání žalobkyně určeno, kdo je činí a které věci se týká a co sleduje; podpis na podání, datování a předložení ve dvojím vyhotovení včetně příloh; označení správního orgánu, jehož rozhodnutí žalobkyně napadají přesným názvem a sídlem; označení rozhodnutí správního orgánu, které je žalobou napadáno dnem vydání a číslem, pod kterým bylo vydáno a věcí, o níž bylo rozhodováno; žalobní důvody, ve kterých žalobkyně spatřují nezákonnost nebo nicotnost správních rozhodnutí; konečný návrh žalobkyň a rozhodující skutečnosti a označení důkazů, případně předložení důkazů, pokud je mají žalobkyně k dispozici. Současně byly poučeny o následcích nesplnění uložené povinnosti v podobě odmítnutí řízení o tomto podání. Usnesení bylo zástupci stěžovatele doručeno dnem 15. 1. 2008 (viz doručenka založená na č.l. 24 soudního spisu). Na tuto výzvu zástupce žalobkyň nijak nereagoval a nedostatky podání ve stanovené lhůtě neodstranil.

Krajský soud v Ostravě řízení ve věci žaloby žalobkyň odmítnul ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť v daném případě uvážil, že nebyly odstraněny vady podání obou žalobkyň, a to ani přes výzvu soudu a pro tento nedostatek nelze v řízení dále pokračovat.

Usnesení Krajského soudu v Ostravě napadly žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) kasační stížností, ve které argumentují stížními důvody uvedenými v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), d) a e) s. ř. s. Stěžovatelky bez bližšího odůvodnění namítly nezákonnost napadeného rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti a nedostatku důvodů. Dále uvedly, že nedopatřením nebylo opravné a doplňující podání k žalobě zasláno na soud ve stanovené lhůtě, proto činí nápravu až nyní a obsáhle popsaly důvody podané žaloby s uvedením všech podstatných náležitostí. V doplnění kasační stížnosti ze dne 24. 10. 2008 stěžovatelky vyslovily přesvědčení, že ačkoliv jejich podání ze dne 16. 7. 2007 nebylo doplněno, krajský soud mohl pokračovat v řízení na základě podaného návrhu, neboť podání bylo způsobilým podkladem k projednání věci. Stěžovatelky se domnívají, že řádně popsaly čeho se domáhají, na základě kterých právních předpisů, z podání bylo patrné, kterému soudu je určeno, které věci se týká, kdo jej činí, bylo datováno a podepsáno.

Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti nebylo podáno.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížnými důvody. Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud přezkoumal řízení předcházející vydání kasační stížností napadeného rozhodnutí krajského soudu a dospěl k závěru, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí soudu o věci samé; jedná se o vadu ve smyslu ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., k níž musel přihlédnout z úřední povinnosti. Zdejší soud zjistil, že krajský soud v záhlaví napadeného usnesení nesprávně označil za žalovaného správní orgán I. stupně a také s ním dále jednal jako s účastníkem řízení.

Podle § 69 s. ř. s., jenž vymezuje okruh účastníků řízení o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů, žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla.

Ustanovení § 64 s. ř. s. pak stanoví, že pro řízení ve správním soudnictví se přiměřeně použijí ustanovení prvé a třetí části o. s. ř., přičemž ustanovení § 41 odst. 2 o. s. ř. uvádí, že každý úkon soud posuzuje podle jeho obsahu, i když je úkon nesprávně označen.

Otázkou chybného označení žalovaného správního orgánu a jeho procesních důsledků se již zabývala četná judikatura správních soudů. V řadě rozhodnutí Nejvyššího správního soudu bylo poukázáno na to, že v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s., není osoba žalovaného určena tvrzením žalobce, ale kogentně ji určuje zákon. Sám soudní řád správní v obecném ustanovení § 33 odst. 1 praví, že odpůrcem (žalovaným) je ten, o němž to stanoví zákon. Je tedy věcí soudu, aby v řízení jako s žalovaným jednal s tím, kdo skutečně žalovaným má být a ne s tím, koho chybně označil v žalobě žalobce. Jestliže žalobce označí v žalobě jako žalovaného správní orgán I. stupně, ale z obsahu žaloby je zřejmé, že brojí i proti rozhodnutí správního orgánu II. stupně, nejedná se o neodstranitelnou vadu, jež by měla vést k odmítnutí návrhu (§ 37 odst. 5 s. ř. s.). Tento právní názor vyslovil zdejší soud např. v usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 10. 2004, č.j. 5 Afs 16/2003 – 56, na které je možno plně odkázat (publikováno pod č. 534/2005 Sb. NSS). Citované usnesení se týkalo případu, kdy v žalobě byl jako žalovaný označen správní orgán I. stupně, ale z obsahu žaloby bylo zřejmé, že žalobce brojí i proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu.

Obdobná situace nastala i v nyní projednávané věci, neboť stěžovatelky ve svém žalobním podání ze dne 16. 7. 2007 sice výslovně jmenovaly pouze správní orgán I. stupně, ale zároveň uvedly, že žádají zrušení i všech rozhodnutí obsahově navazujících na napadená prvostupňová správní rozhodnutí. Z tohoto podání už bylo dostatečně zřejmé, že stěžovatelky brojí i proti příslušným rozhodnutím odvolacího správního orgánu, tedy Krajského úřadu Olomouckého kraje. Navíc stěžovatelky při výslechu provedeném

krajským soudem dne 18. 10. 2007 upřesnily, že napadají přímo odvolací správní rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje a doplnily přesná data vydání a spisovou značku.

Stejně tak je pro posouzení celé věci podle Nejvyššího správního soudu třeba vyjít i z judikatury Ústavního soudu. V tomto směru Nejvyšší správní soud odkazuje zejména na nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 1. 1999, sp. zn. III. ÚS 274/99, ve kterém bylo mimo jiné uvedeno, že *„Za účinnosti soudního řádu správního správní soudy neaplikují § 94 odst. 3 o. s. ř., ale vycházejí jednak z toho, že rozhodnutí správního orgánu prvního a druhého stupně tvoří jeden celek a jednak z toho, že kdo je žalovaný, určuje zákon. Proto pokud žalobce označí v žalobě za účastníka řízení nesprávně správní orgán prvního stupně, ale napadá rozhodnutí správního orgánu druhého stupně, resp. brojí proti prvostupňovému i druhostupňovému rozhodnutí, soud sám bude jako s účastníkem řízení jednat se správním orgánem druhého stupně.“* Z hlediska konkrétních okolností projednávané věci je také vhodné zmínit nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 5. 1997, sp. zn. III. ÚS 243/96, v němž Ústavní soud judikoval: *„Pokud účastník řízení již v průběhu řízení před soudem I. stupně se pokusil nedostatek podmínky řízení, spočívající v záměně pojmenování druhého účastníka řízení (Úřad městské části - Městská část), odstranit tím, že správně označil účastníka řízení, nelze k tomuto procesnímu úkonu nepřiblížit s odůvodněním, že se jedná o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení.“*

Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud uzavřel, že ačkoliv ve správním řízení o dané věci rozhodoval v posledním stupni Krajský úřad Olomouckého kraje, krajský soud nesprávně určil jako žalovaného správní orgán I. stupně (Městský úřad Litovel) a jednal s ním jako s účastníkem řízení ve smyslu ustanovení § 69 s. ř. s. Tímto postupem krajský soud pochybil, neboť měl z úřední povinnosti vědom si zásady *iura novit curia* správně identifikovat správní orgán, který rozhodoval o předmětné věci v posledním stupni. Skutečnost, že krajský soud v řízení považoval za žalovaného jiný správní orgán, než s jakým měl ze zákona jednat, považuje Nejvyšší správní soud za natolik závažné pochybení, že k němu musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

Za této situace již Nejvyšší správní soud pokládal za nadbytečné vyjadřovat se k tvrzením stěžovatelek obsaženým v kasační stížnosti, neboť již samotná skutečnost, že bylo v řízení jako se žalovaným jednáno se subjektem, jenž neměl být účastníkem řízení, je důvodem ke zrušení napadeného rozhodnutí. Ostatně již vzhledem k povaze přezkoumávaného soudního rozhodnutí byl zdejší soud oprávněn toliko k posouzení zákonnosti procesního postupu krajského soudu. V této fázi řízení mu ani nepřisluší meritorně se zabývat důvodností námitek týkajících se hmotněprávní stránky napadených správních rozhodnutí.

Ze shora uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a současně vrátil věc soudu k dalšímu řízení. V dalším řízení bude na tomto soudu, aby jednal jako s žalovaným se správním orgánem, který v této věci vydal správní rozhodnutí v posledním stupni, tj. Krajským úřadem Olomouckého kraje a vypořádal se též po změně situace s nedostatkem náležitostí podané žaloby.

V novém rozhodnutí pak Krajský soud v Ostravě rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 12. března 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda

senátu